

احسان احمدی
روزنامه نگار

گزارش

ساعت ۲۱ شامگاه ۳۱ شهریورماه بود که صدای انفجار در دالان‌های معدنی معدنچوی طبس پیچید؛ این حادثه زمانی رخ داد که به گفته مسئولان مربوطه ۶۹ نفر از کارگران شاغل در این معدن مشغول به کار بودند. به گفته کارشناسان، تصاعد گاز متان در یکی از تونل‌های معدن زغال‌سنگ معدنچو، حادثه انفجار در عمق ۲۵۰ متری به‌صورت ارتفاعی و ۷۰۰ متری مورب را رقم زد. انفجار ناگهانی در این معدن زغال‌سنگ، همه کارگران مشغول به کار را گرفتار کرد. کارگرانی که نزدیک‌تر به حادثه و در بلوک C معدن مشغول به کار بودند، در دم جان خود را از دست دادند و در بین کارگران خارج از این بلوک تعدادی فوت و تعدادی مصدوم شدند. از همان ساعات ابتدایی این حادثه کارگاهی، هشت گروه تخصصی پنج نفره در محل معدن حاضر شدند و عملیات امدادرسانی را آغاز کردند. در سریع‌ترین زمان و به دنبال وقوع حادثه مذکور احمد میدری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی دستور بررسی علل بروز حادثه را صادر کرد. روز یکم مهرماه یعنی درست روز پس از این حادثه، وزرای کار، صمت و کشور در راستای رسیدگی به شرایط و بررسی وضعیت امداد و نجات و بررسی دلایل بروز رخداد انفجار در معدن زغال‌سنگ معدنچو، در طبس حضور پیدا کردند.

اطلاعیه‌های وزارت کار

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی روز پس از حادثه شرکت معدنچوی طبس در قالب اولین اطلاعیه به جامعه کارگری و هموطنان اطمینان داد که گزارش دقیقی از دلایل حادثه و تقصیر یا قصورهای احتمالی در زمینه رعایت اصول ایمنی معدن تهیه و منتشر خواهد کرد. همچنین در چارچوب اطلاعیه دوم این وزارتخانه و به دنبال دستور میدری، مقرر شد کمیته‌ای تخصصی به‌منظور بررسی استانداردهای ایمنی معادن در ایران و بازنگری موارد غیرکارآمد تشکیل شود. همین‌طور وزیر کار در سفر به طبس تأکید کرده است که مکانیزه کردن معادن به‌عنوان یکی از رویکردهای کاهش مخاطرات و ارتقای استانداردهای ایمنی در معادن، مورد اهتمام جدی وزارتخانه خواهد بود.

امدادرسانی در شب حادثه

به شرط رسیدگی زودهنگام به مصدومان در اغلب حوادث کار، کاهش آمار آسیب‌دیدگی و فوت دور از انتظار نیست اما در برخی حوادث نظیر اتفاقات معدنی، به‌واسطه شدت بروز حادثه ماجرا طور دیگری است و عموماً فوت نیروی

محمود رزاقی سنگلجی
روزنامه نگار

گزارش

حادثه معدن زغال‌سنگ معدنچو در طبس و انتشار شنیده‌هایی پیرامون اینکه برخی کارگران جان‌باخته، پیش از وقوع حادثه در ارتباط با انتشار گاز در معدن هشدار داده بودند، بار دیگر عدم رعایت ایمنی در محیط‌های کار را برجسته کرد. باید توجه داشت که بخشی از این مسئله به ضعف‌های مرتبط با نظارت و بازرسی مستمر محیط‌های کار بازمی‌گردد.

بازرسی کار فرآیندی حیاتی است که هدف آن حصول اطمینان از مطابقت شرایط کار با قوانین و مقررات حاکم بر ایمنی، سلامت و حقوق کارگران است. در حوزه فعالیت‌هایی مانند معدن با وجود شرایط کاری خطرناک، بازرسی کار نقش اساسی در حفاظت و صیانت از جسم و جان کارگران ایفا می‌کند. بر این اساس و مطابق با تعاریف قانونی و به استناد آیین‌نامه‌های تنظیم‌شده توسط شورای عالی حفاظت فنی، بازرس کار فردی است که از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با رعایت مقررات مندرج در ماده ۹۷ قانون کار، وظیفه نظارت بر اجرای صحیح قانون کار و ضوابط حفاظت فنی در کارگاه‌های مشمول آن قانون را عهده‌دار است.

رویکردهای کلیدی بازرسی

طبق استانداردهای بین‌المللی، فعالیت‌های کلیدی بازرسی کار شامل ارزیابی ایمنی محل کار، نظارت بر رعایت قوانین و مقررات کار، تحقیق پیرامون حوادث کار، آموزش، برخورد با تخلفات و جمع‌آوری اسناد و گزارش‌دهی است.

• **ارزیابی ایمنی محل کار:** بازرسان برای ارزیابی شرایط ایمنی، ارزیابی تجهیزات و اطمینان از رعایت قوانین کار از کارگاه‌ها بازدید می‌کنند. در معدن، این شامل بررسی

آتیه‌نو بررسی می‌کند

چرا معدنکاران در مواجهه با خطر مداوم قرار دارند؟

کار و صدمات شدید نیروی کار به واسطه وقوع انفجار در معادن رخ می‌دهد. عملیات امداد در معدن زغال‌سنگ معدنچو اما در همان لحظات و ساعات ابتدایی پس از حادثه آغاز شد. ابراهیم رحیمیان، دبیر اجرایی خانه کارگر طبس در ارتباط با روند رسیدگی به مصدومان و خارج کردن کارگران فوت‌شده از معدن معدنچو در طبس به «آتیه‌نو» گفت: «شب رخداد حادثه، نیروهای امدادی در محل حاضر شدند اما به علت تراکم گاز در تونل‌های معدن، امکان خروج اجساد از زیر آوار در زمان کوتاه وجود نداشت. به همین خاطر ابتدا تعمیر تهویه معدن و سپس امداد و نجات آغاز شد. در ساعات نیمه شب ۳۱ شهریورماه، جسد یک کارگر از زیر آوار بیرون کشیده شد و در ادامه تا ظهر روز اول پس از حادثه، پیکر ۳۲ کارگر دیگر بیرون آورده شد.» رحیمیان تجمع گاز متان را علت اصلی انفجار معدن دانست و با بیان اینکه تجمع این نوع گاز موجب خفگی و مرگ آنی می‌شود، افزود: «معدنچو در منطقه معدنی پروژه ۳ طبس قرار دارد و یک معدن زغال‌سنگ متعلق به بخش خصوصی است.»

هشدار و آسیب حوادث معدن برای کارگران

اصولاً اشتغال به کار در مشاغل پرخطر، ضمن احتمال رخداد حوادث و ورود آسیب‌های جسمی، روح و روان نیروی کار و حتی خانواده این افراد را تهدید می‌کند. به‌عنوان نمونه کارگر شاغل در معدن با خروج از خانه و حضور در محل کار، خطر را به جان خریده و این، بخشی از ماهیت کار در معادن است که جز با ارتقای شاخص‌های

کارگری

بیمه و درمان تأمین اجتماعی خراسان جنوبی، بر لزوم آماده‌باش کامل مراکز درمانی و ارائه خدمات درمانی به مجروحان و همچنین لزوم پیگیری و اجرای فوری تعهدات بیمه‌ای برای تمامی حادثه‌دیدگان و خانواده جان‌باختگان این حادثه تلخ تأکید و دستورهای لازم را صادر کرد.»

محمد محمدی، معاون بیمه‌ای سازمان تأمین اجتماعی نیز در مکاتبه‌ای با مدیرکل تأمین اجتماعی استان خراسان جنوبی بر اهمیت خدمت‌رسانی به‌موقع و تسریع در ارائه همه حمایت‌های قانونی به بیمه‌شدگان آسیب‌دیده و خانواده جان‌باختگان تأکید و خواستار تعامل لازم با اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی به‌منظور پیگیری ایمن‌سازی و ارتقای شرایط کارگاه‌های مشابه و جلوگیری از تکرار این حوادث شد.

سازمان تأمین اجتماعی به‌عنوان بزرگ‌ترین نهاد بیمه‌ای کشور، در بروز حوادث و سوانح برای نیروهای کار و تولید، با ارائه تمامی حمایت‌های قانونی به بیمه‌شدگان آسیب‌دیده و خانواده‌های جان‌باختگان و صدمه‌دیدگان، سروسیس‌هایی نظیر خدمات درمانی رایگان، پرداخت غرامت دستمزد ایام بیماری، بیکاری و برقراری مستمری از کارافتادگی و مستمری بازماندگان را به آنان ارائه می‌دهد. به این واسطه، کارگران آسیب‌دیده و خانواده کارگران فوت‌شده در حادثه معدنچوی طبس نیز مشمول حمایت و خدمات سازمان تأمین اجتماعی شدند.

روند افزایشی فوت کارگران در اتفاقات محیط کار

احمد میدری وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی شامگاه ششم مهرماه در یک برنامه تلویزیونی با تأکید بر لزوم اصلاح سیاست‌ها و فرآیندها برای کاهش حوادث ناشی از کار بیان کرد: «اینکه تا سال ۹۱ تعداد فوت کارگران حوادث معدنی کم‌بود اما از سال ۹۱ تا امروز، بیش از ۱۱۴ فوتی در معادن ثبت شده، نیازمند بررسی دقیق است. به همین دلیل پیشنهاد دادم کمیته‌ای ذیل سران قوا، این مسئله را بررسی کند.»

وزیر کار با اشاره به دو عامل خطاهای فردی و موضوعات نظارتی در حوادث معدنی، اضافه کرد: «این حادثه در همه ابعاد در حال بررسی است و گزارش نهایی آن به اطلاع عموم می‌رسد. ما در وزارت کار دواطلبیم هر سه ماه یک‌بار گزارش ارائه دهیم که برای بهبود ایمنی معادن زغال‌سنگ، شهر طبس و شرایط بازماندگان چه اقداماتی انجام شده است.»

میدری در ادامه به آمار ۱۲۰۰ نفری فوت نیروی کار کارگری در اثر رخداد حوادث ناشی از کار اشاره کرد و یکپارچه کردن دستگاه‌های نظارتی را در کاهش حوادث ناشی از کار مؤثر دانست.

ناکارآمد متغیر باشند. با پرداختن به این خطرات، بازرسی‌های کار به کاهش احتمال حوادث در محل کار کمک می‌کند. در عین حال، شکل‌ها و نمایندگان کارگری از طریق بازرسی‌های منظم می‌توانند اطمینان حاصل کنند که شرکت‌های معدنی با استانداردهای ایمنی ملی و بین‌المللی مانند استانداردهای تعیین‌شده توسط سازمان بین‌المللی کار (ILO) مطابقت دارند. رعایت این قانون برای جلوگیری از حوادثی مانند سقوط یا نشت گاز سمی در عملیات معدن بسیار مهم است. علاوه بر این‌ها باید توجه کرد که بازرسی‌ها، اغلب شکاف‌های مرتبط با میزان آگاهی و دانش کارفرمایان و کارگران از پروتکل‌های ایمنی را برجسته می‌کنند. بازرسان ممکن است آموزش‌های اضافی یا تمرین‌های ایمنی را پیشنهاد دهند و اطمینان حاصل کنند که معدنچیان به خوبی برای رسیدگی به موقعیت‌های اضطراری آماده هستند.

از طرفی، بازرسی‌های مداوم کار، فرهنگ ایمنی را ایجاد می‌کند. از این طریق، کارفرمایان در نگهداری تجهیزات و اجرای اقدامات ایمنی فعال‌تر می‌شوند. این امر ضریب وقوع حوادث را کم می‌کند و اطمینان می‌دهد که محیط‌های کاری در معادن به تدریج ایمن‌تر شوند. بازرسان کار همچنین می‌توانند نوآوری و بهبود مستمر را در استانداردهای ایمنی معدن تقویت کنند. آن‌ها ممکن است فناوری‌ها یا روش‌های جدیدی را توصیه کنند که خطرات را کاهش می‌دهد، مانند سیستم‌های تهویه بهتر یا نظارت خودکار ایمنی. بازرسان مطمئن می‌شوند که شرکت‌های معدنی از نظر قانونی برای حفظ محیط‌های کاری ایمن مسئول هستند. تخلفات، منجر به جریمه‌هایی می‌شود که شرکت‌ها را مجبور می‌کند تا ایمنی کارگران را در اولویت قرار دهند. به‌طور خلاصه، بازرسی‌های کار، نقش اساسی در حصول اطمینان از اینکه شرایط کار به‌ویژه در عملیات‌های معدنی به‌طور ایمن انجام می‌شود، ایفا می‌کنند. بازرسان از طریق ارزیابی، آموزش و اجرای مداوم، به محافظت از کارگران در برابر خطرات کمک می‌کنند و به‌طور هم‌زمان سطح ایمنی کسب‌وکارها را ارتقا می‌دهند.

نقش بازرسی کار در بهبود ایمنی معدن

عملیات بازرسی کار به شناسایی خطرات احتمالی قبل از اینکه منجر به حادثه شود کمک می‌کند. در معادن، این موضوع می‌تواند بین عواملی چون تهویه ناکافی، قرار گرفتن در معرض گازهای سمی، سازه‌های ناپایدار یا ماشین‌های

atiyeno.ir

یادداشت

تأثیر تقاضای بازار کار

بر فعالیت کاریابی‌ها

تطبیق شرایط روز بازار کار و اشتغال، با درخواست‌های شغلی نیروی کار و نیاز کارفرمایان به جذب گروه‌های مختلف کارجو، یکی از الزامات حوزه کار محسوب می‌شود. کارجویان و کارفرمایان برای ایجاد هم‌گرایی در حوزه دستیابی به فرصت‌های شغلی، باید در نقطه‌ای تلافی داشته باشند و این مهم موجب زمینه تعادل بخشی عرضه و تقاضا در بازار کار می‌شود.

شرکت‌های مختلف با استفاده از روش‌هایی نظیر درج آگهی اینترنتی، روزنامه یا استخدام از طریق سفارش یا معرفی همکاران یا کارمندان دیگر امکان جذب نیروی کار را دارند. از طرفی ارتباط با کاریابی‌ها، به کارگیری و استخدام نیروی کار موردنیاز کارفرمایان را فراهم می‌کند. سابقه فعالیت مراکز کاریابی دولتی و غیردولتی و دفاتر مشاوره شغلی در بسیاری نقاط جهان به بیش از سه دهه می‌رسد. در حال حاضر سهم جذب نیروی کار از طریق کاریابی‌ها در کشورهای با سابقه این حوزه ۵۰ درصد و در کشور ما ۲۰ درصد برآورد می‌شود.

بر اساس آخرین گزارش‌های مرکز برنامه‌ریزی و اطلاعات راهبردی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، در حال حاضر بالغ بر ۱۶۰۰ کاریابی داخلی و ۱۹۸ کاریابی خارجی غیردولتی در کشور فعالیت می‌کنند. با توجه به حجم بالای فرصت‌های شغلی در شهرهای بزرگ و صنعتی، طبیعتاً تعداد بالایی از کاریابی‌ها باید در این مناطق فعال باشند. بنابراین بیشترین تعداد ثبت‌شده کاریابی‌های فعال، در استان‌های تهران و خراسان رضوی ارائه خدمات حوزه اشتغال را برعهده دارند. برخی مراکز کاریابی نیز به‌صورت غیررسمی فعالیت می‌کنند. طبق اعلام کانون کاریابی کشور، تعداد کاریابی‌های غیررسمی حدود ۳ تا ۱۰ برابر کاریابی‌های دارای مجوز فعالیت است. آمارها حاکی از فعالیت ۷۰ درصد کاریابی‌های غیرمجاز در تهران، ۲۰ درصد در شهرهای بزرگ و ۱۰ درصد در برنامه‌های کوچک است. عمده این کاریابی‌ها در پوشش شرکت‌های خدماتی و تأمین نیروی انسانی، امور مرتبط با کاریابی و اشتغال را انجام می‌دهند. دریافت کمیسیون‌های بالا جهت تسهیل فرآیند استخدام و به کارگیری افراد در مشاغل سیاه خارج از کشور از جمله اقدامات آن‌هاست. در نتیجه این اقدامات زیرزمینی، امکان پیگیری مطالبات حقوقی در صورت کلاهبرداری یا سوءاستفاده برای جویندگان کار فراهم نیست و امنیت شغلی این کارگران از سوی کارفرمایان در معرض تهدید است. تاریخچه فعالیت مراکز کاریابی نشان می‌دهد که در سال‌های دهه‌های ۲۰ تا ۵۰واژه «کاریابی» در تشکیلات وزارت کار وجود داشته است. در دهه ۶۰ نیز مراکز کاریابی به‌صورت واحدی و وابسته به اداره کل کار و امور اجتماعی فعالیت می‌کردند. در برنامه سوم توسعه، مراکز کاریابی دولتی به مراکز کاریابی خصوصی تفویض شدند و به دلایلی نتوانستند جایگاه قابل اتکایی در تنظیم بازار کار ایفا کنند.

مراکز کاریابی با پذیرش درخواست افراد جویای کار، به نمایندگی از کارفرمایان به دنبال پرکردن موقعیت‌های شغلی و کمک به کارجویان برای یافتن کار مناسب هستند. این آژانس‌ها با شناخت نیازهای کارفرما، ارزیابی ظرفیت متقاضیان، ایجاد گروه‌های تخصصی و انجام آزمون‌های مهارت و برنامه‌های آموزشی به تسهیل در فرآیند استخدام کمک می‌کنند.

روند فعالیت کاریابی‌ها در کشورهای توسعه‌یافته، در قالب تماس کارفرمایان با آژانس کاریابی، تبلیغ فعالیت شرکت از طریق پلتفرم‌های آژانس کاریابی، پذیرش و ارزیابی درخواست‌ها و رزومه‌های افراد جویای کار، تطابق درخواست کارجویان با نیازهای کارفرمایان، انجام مصاحبه غربالگری کارجویان، ارائه پیشنهاداتی به کارجویان برای بهبود فرآیند ارائه درخواست، افزایش مهارت‌های شغلی و ارائه راهکارهایی برای کسب درآمد بیشتر با توجه به توانمندی‌ها، معرفی کارجویان به شرکت‌ها برای انجام مصاحبه شغلی انجام می‌شود. کسب درآمد مراکز کاریابی نیز از طریق دریافت کمیسیون جذب نیروی کار از هر دو طرف است.

عوامل بسیاری در میزان اثربخشی فعالیت مراکز کاریابی در تسهیل فرایند جذب نیروی کار تأثیرگذار است اما در مجموع مهم‌ترین چالش‌های فعالیت مراکز کاریابی در کشور مادر دو سطح شیوه فعالیت مراکز کاریابی و کارجویان دسته‌بندی می‌شود. در سطح شیوه فعالیت کاریابی‌ها، این بنگاه‌ها به شرط وجود نظارت می‌توانند برای تأمین نیروی انسانی مفید باشند. همین‌طور راه‌اندازی و اداره موسسه کاریابی نیاز به افراد متخصص دارد و این گونه مجموعه‌ها باید در دست افرادی با تخصص کاریابی و زیر نظر وزارت کار مدیریت شوند. سطح کارجویان نیز جلب اعتماد جویندگان کار از سوی این مراکز مهم است. بسیاری از کارجویان به دلایلی نظیر بی‌ثباتی بازار کار و عدم شناسایی و تطابق نیروی کار با موقعیت‌های شغلی و گاه سوءاستفاده از نیاز جویندگان کار به شغل مناسب، نسبت به آن‌ها بی‌اعتماد شده‌اند.